

4. 12. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rekodifikace vrátí pochybnosti o souběhu funkcí

Očekávaná rekodifikace soukromého práva zasáhne také právní úpravu souběhu funkcí, a jak vyplývá ze současného znění zákona o obchodních korporacích, nelze tuto změnu považovat jen za pozitivní.

Souběh výkonu funkce statutárního orgánu nebo jeho člena a výkon práce na základě pracovní smlouvy byl s účinností od 1.1.2012 výslovně umožněn, a to novelizací obchodního zákoníku. Do obchodního zákoníku byl vložen § 66d odst. 1, který upravuje tzv. pověření obchodním vedením. Zákon tak v současné době výslovně dovoluje, aby statutární orgán společnosti pověřil obchodním vedením společnosti zcela nebo zčásti někoho jiného.

Obchodní vedení je možné vykonávat v pracovněprávním vztahu zaměstnancem společnosti, přičemž tento zaměstnanec může být současně statutárním orgánem společnosti nebo jeho členem. Zákon však stanovuje určité činnosti, které nelze přenést prostřednictvím pověření na jinou osobu. Jedná se o:

- účast na zasedání statutárního orgánu,
- rozhodování o pověření obchodním vedením,
- rozhodování o základním zaměření obchodního vedení společnosti,
- jiné činnosti v rámci obchodního vedení společnosti, které obchodní zákoník nebo jiný právní předpis svěřují do výlučné působnosti statutárního orgánu.

Při pověření obchodním vedením však zůstává nedotčena odpovědnost osob, které jsou statutárním orgánem nebo jeho členem, za porušení povinnosti vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře. Neuplatní se tedy limitace odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou z nedbalosti do částky odpovídající čtyřapůlnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku. Jestliže jsou činnosti spadající pod obchodní vedení vykonávány v pracovněprávním vztahu zaměstnancem společnosti, který je současně statutárním orgánem společnosti nebo jeho členem, mzdu či odměnu z dohody sjednává nebo určuje ten orgán společnosti, do jehož působnosti náleží rozhodovat o odměňování statutárního orgánu nebo jeho členů (např. valná hromada, jediný společník).

Ministerstvo spravedlnosti k této novele uvádělo, že ustanovení § 66d obchodního zákoníku přináší zvýšení právní jistoty v otázce, o níž vznikaly, především s ohledem na některá rozhodnutí soudů, pochybnosti. V této souvislosti pak upozornilo, že zákon vznik takovýchto souběžných poměrů ani před účinností tohoto ustanovení nezakazoval a v tomto ohledu nestanoví nic nového.[1]

Výslovné umožnění souběhu funkcí tak bylo vítanou změnou, neboť zejména rozhodovací praxe

soudů, která souběh zakazovala, podstatně omezovala vůli právnických osob. Ačkoliv nebyly souběhy v obchodním zákoníku či jiném zákoně výslovně zakázány, Nejvyšší soud opakovaně judikoval jejich protiprávnost. Pod sankcí neplatnosti pracovního poměru nepřipouštěla judikatura Nejvyššího soudu překrývání činnosti vykonávané na základě pracovní smlouvy a činnosti vykonávané ve funkci statutárního orgánu, která zahrnovala obchodní vedení. Rozhodovací praxe pak přinášela problémy také v oblasti nemocenského a důchodového pojištění statutárních orgánů, jejichž pracovní smlouva byla v důsledku souběhu shledána neplatnou. Důsledkem této neplatnosti pak bylo, že pracovní poměr člena statutárního orgánu nikdy nevznikl a přestože za něj společnost řádně odváděla povinné pojistné, nebyly jeho nároky z nemocenského pojištění uznatelné.

Součástí novelizace obchodního zákoníku proto byla i novelizace předpisů sociálního zabezpečení, kdy v této oblasti došlo ke zrovnoprávnění jednatelů a členů představenstva se zaměstnanci.

Přestože nová právní úprava neodstranila všechny nejasnosti vztahující se k úpravě souběhu funkcí, možnost nastavit souběhy v souladu se zákonem byla v zásadě vítanou změnou. Bylo deklarováno, že takto nastavená úprava bude zachována i po rekonstrukci soukromého práva. Původní úprava zákona o obchodních korporacích úpravu tzv. pověření obchodním vedením obsahovala. Tato úprava však byla následně vypuštěna a znění zákona o obchodních korporacích, který má vstoupit v účinnost 1.1.2014, již výslovnou úpravou pověření obchodním vedením neobsahuje. Úprava souběhu je zmíněna pouze v ustanovení § 61 odst. 3 zákona o obchodních korporacích, který stanoví, že mzdu a jiné plnění zaměstnanci, který je zároveň členem statutárního orgánu společnosti, lze poskytnout pouze se souhlasem toho, kdo schvaluje smlouvu o výkonu funkce, a s vyjádřením kontrolního orgánu, byl-li zřízen.

Odstranění úpravy pověření obchodním vedením z návrhu zákona o obchodních korporacích je odůvodňováno zejména odkazem na obecnou zásadu „co není zakázáno, je dovoleno“, s tím, že tedy výslovné dovolení určitého jednání není v soukromém právu potřebné.

Po zkušenostech s judikaturou Nejvyššího soudu, která předcházela přijetí §66d obchodního zákoníku, nejsou obavy z odstranění výslovného dovolení souběhu bohužel nemístné. Pokud by tedy soudy opět dovodily, že při absenci výslovného dovolení souběhu je souběh v rozporu s právní úpravou obchodního vedení, lze očekávat návrat do právního stavu před přijetím úpravy pověření obchodního vedení. Jaký postoj k této nové úpravě zaujme Nejvyšší soud ve svých rozhodnutích, je nyní těžké predikovat. Návratu k výkladu nedovolenosti souběhu by však mohlo bránit také to, že jedna z diskutovaných otázek - problematika účasti na důchodovém a sociálním pojištění, byla již výslovně upravena novelami příslušných zákonů.

Novinku přináší zákon o obchodních korporacích také v oblasti odměňování statutárních orgánů. Zákon stanoví, že smlouva o výkonu funkce se uzavírá v kapitálové společnosti písemně a schvaluje ji nejvyšší orgán společnosti. Nebude-li odměňování ve smlouvě o výkonu funkce sjednáno v souladu se zákonem o obchodních korporacích, platí, že je výkon funkce bezplatný. Náležitosti úpravy odměňování ve smlouvě o výkonu funkce pak řeší § 60 zákona o obchodních korporacích. Management společnosti by tak měl dbát na to, aby smlouvy o výkonu funkce obsahovaly odměnu za výkon funkce, všechny související výhody a podmínky pro výplatu bonusů, jinak by se mohla uplatnit zákonná fikce, podle které bude výkon takové funkce považován za bezplatný.

Mimo pozornost by nemělo zůstat ani zvláštní přechodné ustanovení zákona o obchodních korporacích obsažené v ustanovení § 777 odst. 3, které se týká smlouvy o výkonu funkce. Tyto smlouvy, např. smlouva o výkonu funkce jednatele, je nutné uzpůsobit nové právní úpravě do 6 měsíců od nabytí účinnosti zákona o obchodních korporacích. V opačném případě bude platit, že výkon funkce je bezplatný.

JUDr. Iva Hutařová, LL.M., advokátka
autorka působí v advokátní kanceláři MSB Legal, v.o.s.

[MSB Legal, v.o.s.](#)

Bucharova 1314/8
158 00 Praha 13

Tel.: +420 251 566 005
Fax: +420 251 566 006
e-mail: praha@msblegal.cz

[1] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)